

תרגיל 7 מבוא לתורת החבורות

שאלה 7.1

1. תהי G חבורה ציקלית אינסופית. הוכחו כי $G \simeq \mathbb{Z}$. הדרכה: קחו $g \in G$ יוצר והגדרו $f : \mathbb{Z} \rightarrow G$ לפי

$$f(k) = g^k$$

הראו כי f הוא איזומורפיזם.

2. תהי G חבורה ציקלית מסדר n הוכחו כי $G \simeq \mathbb{Z}_n$. הדרכה: קחו $g \in G$ יוצר והגדר $f : \mathbb{Z} \rightarrow G$ לפי

$$f(k) = g^k$$

העזרו במשפט האיזומורפיזם הראשון.

שאלה 7.2

1. תהיינה G, H, K חבורות ויהיו $G \triangleleft H \triangleleft K$ שתי תת-חבורות נורמליות. הוכחו כי $H \times K \triangleleft G \times H$ ומתקיים

$$G \times H / K \times N \simeq (G / K) \times (H / N)$$

2. מהו ה- n שעבורו יש איזומורפיזם בביטוי הבא?

$$\mathbb{Z}_{24}/\langle 4 \rangle \simeq \mathbb{Z}_n$$

הוכחו שבאמת זה איזומורפיזם.

- שאלה 7.3** כמה סימונים: עברו כל שדה $\mathbb{F}$ נסמן ב- $\mathbb{F}^*$ את החבורה $(\cdot, \cdot)(\mathbb{F} \setminus \{0\})$ (היהי צריך להציג את הסימון הזה בשלב מוקדם יותר בקורס). בנוסף נסמן ב- $\mathbb{R}^+$ את תת-החבורה של $\mathbb{R}^*$ שמכילה את כל המספרים החיוביים. כמו כן נסמן

$$S^1 = \{z \in \mathbb{C} \mid |z| = 1\}$$

שהיא גם חבורה שכבר דיברנו עליה. הוכחו כי

.1

$$\mathrm{GL}_n(\mathbb{F}) / \mathrm{SL}_n(\mathbb{F}) \simeq \mathbb{R}^*$$

.2

$$\mathbb{C}^*/S^1 \simeq \mathbb{R}^+$$

שאלה 7.4 נביט על $\mathrm{GL}_n(\mathbb{F})$. נסמן ב- $B_n(\mathbb{F})$ תת החבורה שמכילה את כל המטריצות המשולשיות העליונות. (אין צורך להוכיח שזו תת חבורה). נסמן ב- $D_n(\mathbb{F})$ את תת החבורה שמכילה את כל המטריצות האלכסוניות. מצאו תת חבורה נורמלית $K \triangleleft B_n(\mathbb{F})$ כך ש- $B_n(\mathbb{F})/K \simeq D_n(\mathbb{F})$. הוכחו.

שאלה 7.5 תהי H קבוצת כל הסדרות המשמשות (כמו באינפי). נגדיר פעולה של חיבור איבר

אייבר. קל לוודא ש- H חבורה.

(בעצם $G = \mathbb{R} \times \mathbb{R} \times \dots = \mathbb{R}^{\aleph_0}$)

נגדיר פונקציה $f : H \rightarrow H$ בצורה הבאה. לכל H

$$f(\{a_n\}) = \{b_n\}$$

כאשר b_n מוגדרת לפי

$$b_n = a_{n+1}$$

בעצם f פשוט מוחקמת את האיבר הראשון של הסדרה. כלומר

$$f((a_1, a_2, a_3, \dots)) = (a_2, a_3, \dots)$$

1. הוכחו כי f היא אפימורפיזם.

2. האם קיימת חבורה G ותת חבורה נורמלית $N \triangleleft G$ כך ש- $\{e\} \neq N \trianglelefteq G \simeq G/N$?

שאלה 7.6 (לא קשור למשפט האיזומורפיזם הראשון - אבל כמו בתרגיל הקודם, נראה כאן התנагגות מוזרה של חבורות מנה)

1. הוכחו כי $\mathbb{Z} \simeq 2\mathbb{Z}$ (כו. חבורה יכולה להיות איזומורפית לתת חבורה שלה).

2. מצאו חבורה G ושתי תת חבורות נורמליות $N_1, N_2 \triangleleft G$ כך ש- $N_1 \simeq N_2$ אבל

למרות זאת

$$G/N_1 \not\simeq G/N_2$$